

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 31S/163/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5021200415
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vargová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5021200415.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vargovej a členov senátu JUDr. Martiny Mochnáčovej (sudkyňa spravodajkyňa) a JUDr. Jozefa Šuleka, v právnej veci žalobcu: U. C. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. G. XX, XXX XX K., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody,

so sídlom Dukelská štvrť 941/10, 018 41 Dubnica nad Váhom, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, 010 01 Žilina, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného číslo KaZA/22585/2019 zo dňa 11.08.2021, takto

rozhodol:

I. Rozhodnutie Centra právnej pomoci, Kancelária Žilina, číslo KaZA/22585/2019 zo dňa 11.08.2021 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

II. Žalobca má voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalovaný rozhodnutím č. KaZA/22585/2019 zo dňa 11.08.2021 na základe § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) v spojení so Správnym poriadkom a s Organizačným poriadkom Centra právnej pomoci odňal poskytovanie právnej pomoci žalobcovi v právnej veci ústavnej sťažnosti proti rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. 5Cdo 23/2018-244 zo dňa 29.06.2020. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodnutím žalovaného č. KaZA/22585/2020 zo dňa 12.10.2020 bol žalobcovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci ústavnej sťažnosti proti rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. 5Cdo 23/2018-244 zo dňa 29.06.2020 a na zastupovanie bol určený advokát L. V. F., so sídlom O. XX, XXX XX K.. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 13.10.2020. Žalovaný odkázal na ust. § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci a poukázal na to, že prostredníctvom súčinnosti s ÚVTOS a ÚVV Dubnica nad Váhom žalovaný získal nasledovné doklady na preukázanie príjmu žalobcu za obdobie, počas ktorého je žalobcovi poskytovaná právna pomoc - výplatné pásky žalobcu z ÚVTOS Dubnica nad Váhom, kde je uvedená čistá pracovná odmena za október 2020 v sume 174,28 eur, za november 2020 158,64 eur, za december 2020 247,74 eur, za január 2021 140,62 eur, za február 2021 306,39 eur a za marec 2021 303,23 eur, potvrdenia o príjme zamestnanca z ústavu na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18.05.2021 s údajom o čistej mzde žalobcu za apríl 2021 v sume 466,94 eur, potvrdenie o príjme žalobcu z ústavu na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 15.06.2021 s údajom o čistej mzde žalobcu za máj 2021 v sume 355,31 eur, prehľad pohybov na účte žalobcu v ústave na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18.05.2021 s údajmi o prevodoch na účet žalobcu od súkromných osôb (16.04.2021 v sume 40 eur, 08.04.2021 v sume 30 eur a 22.12.2020 v sume 30 eur), prehľad pohybov na účte žalobcu v ústave na výkon trestu odňatia slobody za obdobie od 01.05.2021 až 15.06.2021 s údajom o prevode z účtu žalobcu blízkej osobe dňa 19.05.2021 v sume 100 eur. Z uvedených dokladov vyplýva, že započítateľný príjem žalobcu bol v apríli 2021 v

sume 373,23 eur, v máji 2021 vo výške 466,94 eur a v júni 2021 vo výške 355,31 eur. Započítateľný príjem žalobcu od apríla 2021 presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t. j. sumu 344 eur platnú od 01.07.2020 do 30.06.2021, ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu samostatne posudzovanú dospelú osobu. Z uvedeného je zrejmé, že príjem oprávnenej osoby sa v posledných mesiacoch zvýšil natoľko, že táto ďalej nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci. Ďalej žalovaný odkázal na § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci a konštatoval, že predmetná právna úprava dáva žalovanému možnosť právnu pomoc poskytnúť, nie však povinnosť. Pod primeranými okolnosťami s ohľadom na všeobecnú formuláciu daného zákonného ustanovenia možno podľa dostupnej judikatúry rozumieť to, že ide o taký právny stav, ktorý by mal byť posudzovaný s osobitným zreteľom a hodný osobitnej ochrany zákonom. Vychádzajúc z rozhodovacej praxe žalovaného sa za okolnosti primerané žiadanej právnej pomoci považujú také okolnosti alebo skutkový stav s ohľadom na príjmovú situáciu žiadateľa, ktoré nasvedčujú tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci (či už bez finančnej spoluúčasti alebo s ňou) malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Podľa informácie od určeného advokáta bola v novembri 2020 podaná sťažnosť na Ústavný súd SR, no o sťažnosti zatiaľ nebolo rozhodnuté. Vzhľadom na fakt, že ústavná sťažnosť je podaná a zároveň ide o také konanie, v ktorom nie je potrebné nariaďovať pojednávanie, preto advokát už nemusí vykonávať ďalšie úkony, žalovaný dospel k záveru, že uvedené nenasvedčuje tomu, že by odňatie právnej pomoci spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach oprávnenej osoby, alebo pre ňu malo vážne následky, ako by to bolo napríklad v prípade právnej veci dražby nehnuteľnosti, v ktorej fyzická osoba žije alebo určenie výživného osamelej matke s deťmi. Po zvážení celkovej príjmovej situácie žalobcu (prevyšujúci príjem nad hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu plnoletú osobu) s ohľadom na právnu vec, v ktorej oprávnená osoba požiadala o poskytnutie právnej pomoci (ústavná sťažnosť), žalovaný dospel k záveru, že uvedené nenasvedčuje tomu, že by odňatie právnej pomoci spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach oprávnenej osoby, alebo pre ňu malo vážne následky. Žalobca bol zároveň poučený o možnosti odňatia nároku na poskytnutie právnej pomoci upovedomením o začatí konania o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci zo dňa 12.07.2021, pričom mu bola daná aj možnosť vyjadriť sa pred odňatím nároku, prípadne uviesť také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ponechanie právnej pomoci naďalej, a to aj napriek tomu, že sa nenachádza v stave materiálnej núdze. Upovedomenie o začatí konania o odňatí nároku si oprávnená osoba prevzala 14.07.2021, avšak v stanovenej lehote 15 dní odo dňa doručenia upovedomenia a ani do dňa vydania tohto rozhodnutia oprávnená osoba žalovaného žiadnym spôsobom nekontaktovala a na upovedomenie nereagovala.

2. Proti rozhodnutiu žalovaného podal v zákonnej lehote správnu žalobu žalobca, ktorý sa domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Uviedol, že postup žalovaného a jeho rozhodnutie boli zjavne svojvoľné, keďže žalovaný vec nesprávne právne posúdil, na základe vykonaných dôkazov dospel k svojvoľným skutkovým záverom, nedostatočne zistil skutkový stav, pri voľnej úvahe vybočil z medzí a hľadísk ustanovených zákonom a rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, čo spôsobilo jeho nepreskúmateľnosť. Podľa názoru žalobcu žalovaný z predložených dokladov o jeho príjme za apríl až jún 2021 vyvodil nesprávne skutkové závery. Tak z výplatných pások, ako aj z potvrdení o príjmoch zamestnanca, musí byť žalovanému zrejmé, že z čistej pracovnej odmeny žalobcu, ako aj každého iného odsúdeného, sa vykonávajú ďalšie zrážky podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „zákon o výkone trestu“). Uvedené uvádzal žalobca aj v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného nie je vôbec zrejmé, prečo žalovaný nezohľadnil zrážky zo mzdy/odmeny žalobcu. Rozhodnutie je teda okrem iného aj nedostatočne odôvodnené, a teda nepreskúmateľné. Z čistej pracovnej odmeny žalobcu boli vykonané zrážky na výživné na náklady výkonu trestu odňatia slobody a na úhrady pohľadávok cudzích osôb. Odhliadnuc od zrážok na výživné a pohľadávok cudzích osôb, kde dochádza k znižovaniu pasív žalobcu (resp. k ich nezvýšeniu), je neprípustné, aby žalovaný nebral do úvahy zrážky na náklady výkonu trestu odňatia slobody (45 % z čistej pracovnej odmeny), kde nedochádza u odsúdeného k žiadnemu znižovaniu pasív či k zabráneniu ich vzniku. Podľa § 90 ods. 1 zákona o výkone trestu je síce odsúdený povinný uhradiť trovy výkonu trestu (v spojení s § 555 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku), no od tejto povinnosti je oslobodený podľa § 90 ods. 2 zákona o výkone trestu počas nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojím konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce. Ak by teda žalobca nepracoval (bez svojej viny - napríklad by neodmietol pracovať), nemusel by platiť trovy výkonu trestu, teda žiaden dlh by mu nevznikal. Zrážka zo mzdy žalobcu vo výške 45 % čistej mzdy

nepredstavuje pre žalobcu žiadne zníženie pasív a ad absurdum, ak by žalobca nepracoval a ležal na posteli s vyloženými nohami, bol by dnes v lepšom právnom postavení, ako keď pracuje a žalovaný tvrdí, že si má zaplatiť právnu pomoc z príjmu, ktorý je z väčšej časti iluzórny/fiktívny. Žalobca nemá možnosť nahradiť náklady výkonu trestu, t. j. zrušiť zrážku zo mzdy vo výške 45 %, preto nie je možné, aby boli tieto zrážky započítané do tzv. započítateľného príjmu pre potreby zisťovania stavu materiálnej núdze podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci. Nezohľadnenie zrážky na náklady výkonu trestu odňatia slobody je v rámci zisťovania stavu materiálnej núdze neprípustné a vyslovene sa prieči zmyslu a účelu zákona o poskytovaní právnej pomoci. Za týchto okolností je potom poskytovanie právnej pomoci podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci iba iluzórnou právnou pomocou. Ak by žalovaný postupoval ústavne konformne, dospel by k skutkovému záveru, že žalobca dosiahol za obdobie apríl 2021 až jún 2021 príjem - v apríli 2021 94,12 eur tzv. osobné, 36,38 eur tzv. vreckové, 70 eur príjem od súkromných osôb, v máji 2021 208,71 eur tzv. osobné, 56,03 eur tzv. vreckové a v júni 2021 130,59 eur tzv. osobné a 42,63 eur tzv. vreckové. Žalobca zdôraznil, že každý odsúdený má reálne k dispozícii iba položky „osobné“ a „vreckové“, ktoré mu ostanú po vykonaní zrážok podľa

§ 45 ods. 2 zákona o výkone trestu. Len tieto peňažné prostriedky môže žalobca objektívne použiť na úhradu právnych služieb, t. j. môžu byť zohľadnené pri určení výšky tzv. započítateľného príjmu. Žalobca teda rozhodne nepresiahol, a to v celom období od poskytnutia právnej pomoci, hranicu 1,4-násobku sumy životného minima (301 eur) a ani hranicu 1,6-násobku sumy životného minima (344 eur), ako to nesprávne a svojvoľne ustálil žalovaný. Žalobca sa teda objektívne nachádza v stave materiálnej núdze a tým spĺňa podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Odňatie právnej pomoci zo strany žalovaného tak predstavuje svojvoľný a nezákonný postup, v dôsledku čoho je nezákonné aj napadnuté rozhodnutie. Ďalej žalobca uviedol, že žalovaný vôbec nezobral do úvahy celé obdobie od priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, ale len obdobie od apríla 2021 do júna 2021, pričom právna pomoc bola priznaná dňa 12.10.2020 (spis č. KaZA/22585/2020). Žalobca odkázal na § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorého príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. V danej veci malo byť prehodnotenú obdobie od 12.10.2020 do súčasnosti (do 11.08.2021 - deň vydania rozhodnutia). V tomto smere si však žalovaný zabezpečil len doklady za obdobie od októbra 2020 do júna 2021, teda absentujú tu mesiace júl a august 2021. V tomto smere ide o zjavne nedostatočné zistenie skutkového stavu pre potreby rozhodnutia podľa § 7 ods. 4 v spojení

s § 14 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci. Okrem toho je očividné, že žalovaný zobral za základ svojho rozhodnutia len posledné tri mesiace (apríl 2021 až jún 2021) a ostatné mesiace (na ktoré aj mal doklady) do úvahy vôbec nezobral. Žalovaný de facto vytvoril svoje pravidlo, že ak žiadateľ o právnu pomoc dosiahne čo i len raz príjem presahujúci 1,4-násobok sumy životného minima (301 eur) za posledných dvanásť mesiacov, nie je v stave materiálnej núdze a môže si sám financovať právnu pomoc. Takýto názor a postup je čisto formalistický a vymyká sa zmyslu a účelu zákona o poskytovaní právnej pomoci. Rovnako je rozporný so zásadou výkladu zákonov podľa zdravého rozumu. Nikde v zákone o poskytovaní právnej pomoci nie je explicitne uvedené, že na nesplnenie podmienky stavu materiálnej núdze postačuje, ak žiadateľ prekročil hranicu 301 eur (t. j. 1,4-násobok sumy životného minima) čo i len raz, resp. dvakrát či trikrát za obdobie posledných dvanásť mesiacov. Žalobca mal za to, že žalovaný bol povinný v rámci diskrecie podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci posúdiť celé obdobie (posledných dvanásť mesiacov) komplexne tak, aby bola naplnená materiálna stránka práva na poskytnutie právnej pomoci osobe (žalobcovi) v materiálnej núdzi. Voľná úvaha žalovaného pri posudzovaní stavu materiálnej núdze žalobcu za skúmané obdobie vybočila z medzí a hľadísk ustanovených zákonom o poskytovaní právnej pomoci, keďže už prima facie je zjavné, že žalobca nedosahuje stabilné príjmy (nad 301 eur), ktoré vylučovali stav materiálnej núdze

(t. j. by umožňovali uhradiť trovy právneho zastúpenia). Okrem toho žalovaný vôbec nezdôvodnil, prečo nezobral do úvahy aj mesiace, kedy žalobca nepresiahol príjem predstavujúci hranicu stavu materiálnej núdze. Takisto žalovaný nezdôvodnil, prečo podľa neho postačuje pre negatívne rozhodnutie o nepriznaní nároku (odňatí nároku) na poskytnutie právnej pomoci príjem za mesiace apríl až jún 2021. Žalobca mal za to, že žalovaný bol povinný anticipovať prípadné trovy právneho zastúpenia v predmetnom konaní, v ktorom potrebuje žalobca právne zastúpenie advokátom, a tieto prípadné trovy dať do kontextu posudzovania, či príjem žalobcu postačuje na obstaranie si právnych služieb. Nesprávne právne posúdenie veci videl žalobca aj v neaplikácii § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu, t. j. v nezohľadnení zrážok v zmysle tohto ustanovenia. Pokiaľ žalovaný v rozhodnutí uvádzal, že žalobca bol vopred upovedomený o začatí konania o odňatí poskytovania právnej pomoci, žalobca uviedol,

že z upovedomenia nie je zrejmé, prečo si žalovaný zabezpečil od ÚVTOS Dubnica nad Váhom dva druhy dokladov, t. j. výplatné pásky (za obdobie od októbra 2020 do marca 2021) a potvrdenia o príjme zamestnanca (za obdobie od apríla 2021 do júna 2021) a aké údaje tieto doklady obsahujú. Z tohto hľadiska len ťažko možno uvažovať o tom, že žalovaný riadne upovedomil žalobcu o podkladoch pre vydanie rozhodnutia, ku ktorým by sa mohol relevantne vyjadriť. Podľa názoru žalobcu si žalovaný účelovo zabezpečil dôkazy - potvrdenia o príjmoch zamestnanca za mesiace apríl 2021 až jún 2021, a to v takej forme a v takom rozsahu, že tieto obsahujú iba a len údaje o čistej mzde žalobcu, čo sa potom navonok javí ako čistý príjem fyzickej osoby, ktorý žalovaný posudzuje ako započítateľný príjem žiadateľa o právnu pomoc. Inak povedané, možno sa domnievať, že žalovaný si účelovo zabezpečil také podklady od ústavu (vyžiadal si len čistú mzdu a nie rozúčtovanie pracovnej odmeny), a to tak, aby vytvoril pre seba priaznivé podmienky pre odňatie právnej pomoci žalobcovi. Z tohto pohľadu ide potom o selektívne zabezpečovanie, vykonanie a vyhodnotenie podkladov pre vydanie rozhodnutia, čo predstavuje svojvoľu v postupe a rozhodovaní žalovaného. Zároveň opäť platí, že rozhodnutie je aj z tohto hľadiska nepreskúmateľné, keďže nie je možné zistiť, aké údaje sú uvedené v sporných potvrdeniach o príjme zamestnanca za mesiace apríl až jún 2021. Ďalej žalobca uviedol, že príjem za apríl 2021 žalovaný ustálil z výplatnej pásky za marec 2021, kde musia byť zrážky podľa § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu uvedené, pričom príjmy za máj a jún 2021 už žalovaný ustálil z potvrdení o príjmoch zamestnanca. Minimálne z výplatnej pásky za marec 2021 muselo byť žalovanému zjavné, že existujú zrážky a že teda príjmy za máj a jún 2021 nepredstavujú skutočné príjmy žalobcu započítateľné do tzv. započítateľného príjmu v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci. Keďže nie je zrejmé, aké údaje obsahujú potvrdenia o príjme zamestnanca za máj 2021 a jún 2021 (ale aj apríl 2021), keďže to žalovaný nikde neuviedol, v záujme právnej istoty žalobca napadol aj to, že si žalovaný nevytvoril dostatočný skutkový základ pre vydanie rozhodnutia, keď si od ústavu nevyžiadal také podklady, z ktorých by boli zistiteľné kompletne údaje, t. j. také, kde sú uvedené aj zrážky zo mzdy podľa § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu a kde sú uvedené aj skutočné príjmy žalobcu, t. j. položky „osobné“ a „vreckové“. Žalobca toto počas konania nemohol namietat, keďže nemohol vedieť a ani nevedel (z upovedomenia to nevyplýva), že žalovaný nemá kompletne údaje o príjmových pomeroch žalobcu. Žalobca v tomto smere podotkol, že nemá povinnosť upozorňovať žalovaného na existenciu zákonných zrážok, t. j. na možné použitie právnej úpravy. Ak žalovaný v upovedomení vyzval žalobcu na vyjadrenie sa, či uvedenie nejakých skutočností, tak tu by mali relevanciu napríklad výdavky žalobcu na lieky či zdravotnú starostlivosť, ktoré skutočnosti by mohli byť vzaté do úvahy pri rozhodovaní žalovaného. Preto žalobca považoval za zaujímavé, že žalovaný vôbec nezobral do úvahy výdavky na zdravotnú starostlivosť, hoci v prehľade pohybov na účte tam boli (museli byť) uvedené. Aj to svedčí o selektívnom prístupe a nie o objektívnom posudzovaní. Ani o tomto doklade žalovaný neinformoval žalobcu riadne a v odôvodnení rozhodnutia nevysvetlil, prečo nezobral do úvahy aj tieto údaje. Inak povedané, neupozornenie žalovaného o existencii zákonných zrážok podľa § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu nezakladá oprávnenie žalovaného neprihliadať na tieto zrážky, ako sa to žalovaný snaží prezentovať. Žalobca ďalej uviedol, že nemal a ani nemá záujem o poskytnutie právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, t. j. s jeho finančnou účasťou, keďže nemá príjmy, aby si mohol zaplatiť časť právnej pomoci. Takáto pomoc žalovaného je de facto len iluzórna. Za nezmyselný považoval argument žalovaného, že žalobca nepotrebuje advokáta, keďže ústavná sťažnosť je už podaná a ide o také konanie, v ktorom nie je potrebné nariaďovať pojednávanie, preto advokát už nemusí vykonávať ďalšie úkony. Toto tiež dokazuje, aký svojvoľný prístup volí žalovaný v danej veci. Preukázanie zastúpenia advokátom na celé konanie pred Ústavným súdom SR je podmienkou prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žalovaný tak žalobcu pripravil o možnosť konať pred Ústavným súdom SR, teda spôsobil žalobcovi vážnu ujmu na jeho právach. Napokon žalobca uviedol, že žalovaný sa v odôvodnení rozhodnutia venuje len možnosti poskytnúť právnu pomoc podľa § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, avšak vôbec neriešil samotné odňatie právnej pomoci. To možno odvodiť len z toho, že ak žalobca nespĺňa podmienky pre možnosť poskytnutia právnej pomoci (§ 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci), tak to znamená aj to, že už vôbec nespĺňa podmienky pre nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 tohto predpisu. Rozhodnutie považoval žalobca za nepreskúmateľné.

3. Žalovaný vo vyjadrení k podanej žalobe navrhol túto ako nedôvodnú zamietnuť. Poukázal na doterajšiu rozhodovaciu prax iných správnych súdov v rovnakých veciach (spor o započítavanie zrážok z pracovnej odmeny odsúdeného). Poukázal konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/194/2019 zo dňa 28.04.2020, ako aj ďalšie rozsudky tohto súdu sp. zn. 11S/227/2019 zo dňa 24.11.2020 a 11S/196/2019 zo dňa 28.04.2020. Z prvého uvádzaného rozsudku okrem iného vyplýva,

že zo zákona o poskytovaní právnej pomoci nevyplýva žalovanému povinnosť skúmať okrem príjmov ako takých aj výdavky žiadateľa, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa, alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkon trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. Existencia oprávnených pohľadávok voči žalobcovi, či už vyplývajúca zo zákona alebo zmluvného vzťahu, nie je dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu, resp. na zníženie príjmu žalobcu pre účely posudzovania materiálnej núdze podľa zákona. Žalovaný na základe uvedeného zdôraznil, že vzhľadom na uvedenú, správnymi súdmi v skutkovo a právne identických veciach už rozhodnutú a rozhodovanú argumentačnú líniu, nevidel dôvod, aby aj v prejednávanej veci správny súd, hoci miestne inak príslušný, rozhodol inak. Pokiaľ žalobca namietal, že odňatie poskytovania právnej pomoci z dôvodu, že jeho príjem „čo i len raz“ presiahne zákonnú hranicu, je nezákonné, k tomu žalovaný odkázal na znenie

§ 14 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci. Z tohto zákonného ustanovenia vyplývajú dva dôležité momenty: 1) Centrum je povinné rozhodnúť o odňatí poskytovania právnej pomoci, teda neexistuje tu možnosť správnej úvahy, 2) Je úplne irelevantné, či sa oprávnená osoba nenachádza v stave materiálnej núdze raz, dvakrát alebo už nikdy od určitého momentu v priebehu poskytovania právnej pomoci. Keďže zákonodarca v danom spojení použil dokonavý vid, je nepochybné, že na to, aby sa rozhodlo o odňatí poskytovania právnej pomoci, postačuje, aby takáto skutočnosť proste nastala, hoci len raz. Ďalej žalovaný uviedol, že tiež nie je možné prisvedčiť námietke žalobcu, že nebol riadne upovedomený o podkladoch pre rozhodnutie a že sa tak nemohol oboznámiť s tým, na základe ktorých konkrétnych dokladov bude žalovaný stavať odôvodnenie rozhodnutia o odňatí poskytovania právnej pomoci. Žalobca bol listom zo dňa 12.07.2021 upovedomený o začatí konania o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci, boli mu uvedené konkrétne doklady, na základe ktorých dospel žalovaný k rozhodujúcim záverom vrátane toho, aké závery to sú. Nemôže tak žalobca uvádzať, že „keby vedel, že to budú také konkrétne doklady, tak by sa k nim vyjadril“. Vyjadrenie je právom, nie povinnosťou žalobcu; tento však svoje právo vôbec nevyužil a žiadnym spôsobom sa nevyjadril. Odhliadnuc od uvedeného by ale žalovaný na základe zisteného právneho a skutkového stavu aj tak nemohol rozhodnúť inak. K námietke žalobcu, že žalovaný neuplatnil ust. § 6b zákona o poskytovaní právnej pomoci, žalovaný odkázal na potrebu analogického použitia rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Vs/1/2021. Tento síce hodnotil povinnosť žalovaného použiť ust. § 5b ods. 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci, avšak obdobne je možné tento právny názor vzťahovať aj na aplikáciu § 6b (keďže kľúčová otázka je rovnaká - či je alebo nie je povinnosť vždy pristúpiť aj k overovaniu splnenia podmienok prípadu hodného osobitného zreteľa).

4. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že pokiaľ žalovaný odkazoval na rozhodovaciu činnosť iných správnych súdov, v skutočnosti išlo o rozhodovanie jediného senátu Krajského súdu v Trenčíne. Prezentovaná citácia z rozhodnutí však bola uvedená bez akejkoľvek previazanosti na danú vec. Žalobca zdôraznil, že pokiaľ ide o taxatívny výpočet odpočítateľných položiek v zmysle § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, žalovanému unikla skutočnosť, že v danom prípade ide o evidentnú medzeru v právnom predpise. Väzanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neznamena výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Opakovane odkázal na § 90 ods. 1 a 2 zákona o výkone trestu a akcentoval skutočnosť, že pokiaľ odsúdený nepracuje vo väzení (bez svojej viny), nie je povinný hradiť trovy výkonu trestu odňatia slobody a nebude mu vznikať počas pobytu vo väzení pasívum titulom trov výkonu trestu odňatia slobody a právnu pomoc od Centra dostane. Na strane druhej pracujúci väzeň (žalobcov prípad) sa právnej pomoci nedomôže, keďže žalovaný trovy výkonu trestu odňatia slobody považuje za príjem, z ktorého si možno financovať právnu pomoc. Pritom obaja väzni (t. j. zaradený verzus nezaradený) majú rovnaký životný štandard a nikomu z nich nevzniká pasívum titulom trov výkonu trestu odňatia slobody. V prípade žalobcu je z každej pracovnej odmeny realizovaná zrážka na trovy výkonu trestu v rozsahu 45 % z čistej pracovnej odmeny, ktorá zrážka nepredstavuje pre žalobcu žiadne aktívum a ani benefit a ani zníženie celkovej hodnoty pasív. Iba vtedy a len vtedy by bolo možné zrážku na trovy výkonu trestu odňatia slobody považovať za výdavky na bývanie a bežný život väzňa, ktoré sa nezohľadňujú na započítateľný príjem žiadateľa o právnu pomoc, ak by každý jeden odsúdený musel zaplatiť trovy výkonu trestu za každých okolností, t. j. vždy bez ohľadu na to, či pracuje alebo nie. Niet pochybností o tom, že tu ide o teleologickú (nepravú) medzeru v zákone, kedy je nutné použiť analógiu. Neexistuje žiaden rozumný dôvod, prečo by zrážka na trovy výkonu trestu nemala byť odpočítaná z príjmu žiadateľa (väzňa), keď táto zrážka nepredstavuje pre neho žiaden benefit, žiadne zníženie či nevzniknutie pasív, či reálny výdavok na bežný život a bývanie vo väzení. Táto zrážka na trovy výkonu trestu má de facto povahu zrážkovej dane, triviálne by sa mohla nazývať väzenská daň z príjmu práce odsúdených. Riešenie, ktoré

prezentoval žalovaný, považoval žalobca za odporujúce princípom bezrozpornosti právneho poriadku a princípom rovnosti. Takisto tu možno hovoriť aj o axiologickej medzere, keďže § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci obsahuje riešenie, ale toto riešenie je axiologicky nedostatočné, keďže zákonodarca nezobral do úvahy existenciu danej relevantnej skutočnosti, a to zrážky na trovy výkonu trestu odňatia slobody, ktorá zrážka svojou povahou predstavuje odčerpanie peňažných prostriedkov ako pri daňovej povinnosti, resp. akýsi odvod *sui generis*. Trovy výkonu trestu sú špecifikom, ktoré zákonodarca opomenul zohľadniť a bolo a je povinnosťou štátnych orgánov aj súdu vykladať a aplikovať § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci ústavne konformným spôsobom, t. j. zobrať do úvahy (odpočítať) zrazené trovy výkonu trestu, ktoré sa vo svojom dôsledku rovnajú odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri zrážkovej dani, kedy platiteľ nedostáva žiadnu „protihodnotu“, a tieto prostriedky slúžia na subsidiárnu úhradu potrieb štátu (napríklad chod väznenstva). Argumentácia žalovaného, že na zrážky na trovy výkonu trestu sa nevzťahuje ust. § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, keďže ide o taxatívny výpočet odpočítateľných položiek, je nenáležitá. Takýto výklad zo strany žalovaného je v príkrom rozpore s teleológiou zákona o poskytovaní právnej pomoci. Žalobca zdôraznil, že pokiaľ sa odpočítajú zrážky na trovy výkonu trestu, tak žalobca nikdy nedosiahol príjem presahujúci hranicu materiálnej núdze, ani 1,4-násobok sumy životného minima. Citovaná judikatúra Krajského súdu v Trenčíne nikdy nebrala do úvahy medzeru v zákone a zrážky na trovy výkonu trestu stavia na úroveň bežného životného výdavku či prostého dlhu. Preto táto judikatúra nie je použiteľná na danú vec, pokiaľ ide o otázku, či zrážka na trovy výkonu trestu je položkou, ktorú je možné odpočítať. Žalobca zdôraznil, že tu vzniká absurdný dôsledok, že nepracujúci väzeň trovy výkonu trestu nemusí hradiť a žiadne pasívum mu tu nevzniká a pre žalovaného je osobou v materiálnej núdzi, no a naopak, pracujúci väzeň dostane pracovnú odmenu krátenú o zrážky na trovy výkonu trestu, de facto je tiež v materiálnej núdzi, no bezplatnú právnu pomoc nedostane, pretože žalovaný tieto zrážky na trovy výkonu trestu považuje za príjem, z ktorého si možno uhradiť trovy právneho zastúpenia. Keďže v danej veci je analógia prípustná (z dôvodu teleologickej medzery), tak nie je možné argumentovať čisto formálnymi argumentmi, ako to urobil Krajský súd v Trenčíne, s čím sa evidentne stotožnil aj žalovaný. Ďalej žalobca uznal, že výživné či dlhy predstavujú položky, ktoré znižujú pasíva, ak sa realizujú vo forme zrážky. Teda iné bežné výdavky sú položky, na ktorých úhradu formou zrážok z príjmu odsúdeného nemusí žalovaný prihliadať. Pokiaľ žalovaný vo svojom vyjadrení poukázal na jazykový výklad ust. § 14 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci, tento bol nenáležitý. Jazykový výklad totiž predstavuje iba prvotné priblíženie sa k aplikovanej právnej norme. Je iba východiskom pre objasnenie a ujasnenie si jej zmyslu a účelu. Mechanická aplikácia normy robí z práva nástroj odcudzenia a absurdity (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS 33/97). Doslovný výklad nie je pri aplikácii práva jedinou metódou interpretácie právnej normy a ani nie je metódou najspôľahlivejšou. Aj tu je v prvom rade potrebné sledovať účel (teleológiu) zákona o poskytovaní právnej pomoci, ktorému svedčí tá výkladová alternatíva, že v rámci „prehodnocovania“ (či „prihliadania“) príjmu v zmysle § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci by sa mal tento príjem spriemerovať. Logikou žalovaného potom platí algoritmus, že ak dosiahne žiadateľ v jednom mesiaci rozhodného obdobia príjem 345 eur (hoci len raz) a počas ostatných 11 mesiacov nič, právna pomoc sa mu odníme a naopak, ak počas celých 12 mesiacov bude dosahovať príjmy 300 eur každý mesiac, právna pomoc sa mu ponechá. Takéto právne myslenie je scestné a absurdné, preto ho treba zavrhnúť použivúc argument *reductio ad absurdum*. Právne závery žalovaného tak vo svojom dôsledku predstavujú úradnícky alibizmus, ktorého podstatou je ochrana pred zmenou zakonzervovanej praxe pomocou odkazu na neexistenciu zákonnej úpravy dovoľujúcej konať inak, resp. bezbrehého pridržavania sa doslovného výkladu relevantných právnych noriem nehladiac na teleologické pozadie zákona o poskytovaní právnej pomoci. K otázke možnosti vyjadriť sa k upovedomeniu žalovaného o začatí konania o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobca uviedol, že táto časť je s ohľadom na priebeh konania bezvýznamná, keďže je zrejmé, že žalovaný mal všetky podklady k dispozícii vrátane zrealizovaných zrážok, len sa rozhodol ich svojvoľne vyhodnotiť a nesprávne právne posúdiť. Pokiaľ ide o námietku neaplikácie § 6b zákona o poskytovaní právnej pomoci, na tejto žalobca netrval.

5. Krajský súd, ako správny súd, preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného v zmysle § 177 a nasl. SSP v medziach žalobných bodov (§ 134 ods. 1, § 183 SSP) a dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného je potrebné zrušiť podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP a vec vrátiť žalovanému podľa § 191 ods. 4 veta prvá SSP na ďalšie konanie.

6. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

7. Podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

8. Podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

9. Podľa § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní

- a) poisťného na verejné zdravotné poistenie,
- b) poisťného na nemocenské poistenie, poisťného na starobné poistenie, poisťného na invalidné poistenie a poisťného na poistenie v nezamestnanosti,
- c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a
- d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

10. Podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

11. Podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak sa v priebehu poskytovania právnej pomoci zistí, že oprávnená osoba sa nenachádza v materiálnej núdzi; ustanovenie § 6b tým nie je dotknuté.

12. Podľa § 45 ods. 2 písm. b) zákona o výkone trestu z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva a odvádza ústav zrážky podľa osobitných predpisov; zostatok je čistá pracovná odmena, z ktorej sa vykonávajú zrážky, ak zostatok je vyšší ako 5% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, vo výške a v poradí na úhradu trov výkonu trestu u odsúdeného

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 55% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 20% z čistej pracovnej odmeny alebo
2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 45% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 10% z čistej pracovnej odmeny.

13. Podľa § 90 ods. 1 zákona o výkone trestu odsúdený je povinný uhradiť trovy výkonu trestu.

14. Podľa § 90 ods. 2 zákona o výkone trestu od povinnosti podľa odseku 1 je odsúdený oslobodený

- a) počas nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojím konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce,
- b) do dovŕšenia 18 rokov jeho veku,
- c) počas zaradenia do vzdelávacích činností, ak nebol zaradený do práce a súčasne neodmietol činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného alebo výkon prospešných prác mimo ústavu,
- d) počas účasti ako svedka na súdnom konaní,
- e) ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

15. Podľa § 47 ods. 1 Správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

16. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil

správnú úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

17. Podstata žalobných námietok formulovaných v podanej správnej žalobe bolo tvrdenie o svojvoľnosti a nesprávnosti skutkových a právnych záverov žalovaného, ako aj formalistického prístupu žalovaného k riešeným právnym otázkam. Žalobca predovšetkým zdôrazňoval, že náklady na výkon trestu odňatia slobody hradené zrážkou v zmysle § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu musia byť zahrnuté do jeho relevantných výdavkov, pretože reálne znižujú jeho príjem, z ktorého nemôže uhradiť náklady právneho zastúpenia. Rovnako upriamoval pozornosť na skutočnosť, že jeho príjmy nedosahujú hranicu materiálnej núdze a že žalovaný cielene vzal do úvahy len jeho príjem za tri mesiace posudzovaného obdobia. Žalobca tiež namietal procesné nedostatky v podobe neurčitého upovedomenia o začatí konania.

18. V danej veci sa žalobca obrátil na Centrum právnej pomoci so žiadosťou doručenou správne mu orgánu dňa 23.09.2020 o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci, a to na účely zabezpečenia zastúpenia v konaní o ústavnej sťažnosti proti rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. 5Cdo 23/2018-244 zo dňa 29.06.2020. O žiadosti rozhodol žalovaný rozhodnutím o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci č. KaZA/22585/2020 zo dňa 12.10.2020, pričom zároveň žalobcovi ustanovil advokáta L.. V. F..

19. Následne žalovaný vydal dňa 12.07.2021 „Upovedomenie o začatí konania o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci, oboznámenie s podkladom rozhodnutia a poučenie účastníka“, z ktorého vyplývajú závery žalovaného o nesplnení podmienky materiálnej núdze u žalobcu za obdobie apríl až jún 2021.

20. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že žalovaný zisťoval pri rozhodovaní príjem žalobcu, ktorý dosiahol v októbri 2020 sumu 174,28 eur, v novembri 2020 sumu 158,64 eur, v decembri 2020 sumu 247,74 eur, v januári 2021 sumu 140,62 eur, vo februári 2021 sumu 306,39, v marci sumu 2021 303,23 eur, v apríli 2021 sumu 373,23 eur, v máji 2021 sumu 466,94 eur a v júni 2021 vo výške 355,31 eur. Žalovaný akcentoval skutočnosť, že započítateľný príjem žalobcu presiahol hranicu 1,6 násobku sumy životného minima a zároveň v rozhodnutí konštatoval, že „príjem oprávnenej osoby sa v posledných mesiacoch zvýšil natoľko, že oprávnená osoba ďalej nespĺňa podmienku materiálnej núdze“.

21. Odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia. Tým sa napĺňa jedno zo základných pravidiel konania - posilňovať dôveru občanov v správnosť rozhodovania, aby prijaté rozhodnutia fyzické a právnické osoby viedli k dobrovoľnému plneniu povinností. Ďalšou funkciou je kontrolná funkcia predovšetkým tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Presvedčivé odôvodnenie môže zamedziť zbytočnému uplatneniu opravných prostriedkov. Správny poriadok demonštratívny spôsobom uvádza okolnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán reagovať na dva okruhy problémov: na skutkové okolnosti a právne posúdenie veci. Za skutkové okolnosti treba považovať najmä skutočnosti, ktoré boli nepochybne zistené, a ich právny význam. Ďalej treba uviesť, aké dôkazy boli vykonané, ako ich hodnotí správny orgán, prečo neboli vykonané niektoré navrhované dôkazy, a napokon, ako sa správny orgán vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov. V odôvodnení rozhodnutia nemožno uvádzať skutkové zistenia, ktoré sa buď vôbec nevykonali, alebo sa o nich správny orgán dozvedel až po vyhlásení rozhodnutia. Právne posúdenie veci znamená, že správny orgán subsumuje zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie hmotnoprávneho predpisu. Medzi právnym posúdením a skutkovými zisteniami musí byť logický vzťah. Právne posúdenie veci musí obsahovať konkrétny odkaz na príslušný právny predpis, z ktorého správny orgán vo výrokovej časti rozhodnutia vychádzal a z ktorého vyvodzuje svoje právne posúdenie. Nestačí len citácia príslušného ustanovenia, ale je žiaduce, aby sa vyložil aj obsah právnej normy, aby účastníci pochopili vzťah medzi skutkovým zistením a právnym posúdením.

22. Z napadnutého rozhodnutia žalovaného je zrejmé, že tento sa v podrobnostiach zaoberal príjmami žalobcu za relevantné obdobie, avšak jeho závery vychádzali z izolovaného posúdenia príjmov žalobcu za obdobie apríl až jún 2021 (s konštatovaním o zvýšení príjmu za „posledné mesiace“), bez zreteľa na obdobie po vydaní rozhodnutia o priznaní bezplatnej právnej pomoci na základe rozhodnutia zo dňa 12.10.2020, kedy príjmy žalobcu klesli hlboko pod zákonom určenú hranicu materiálnej núdze.

Zákonná formulácia vyjadrená v ustanovení § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci, na základe ktorej správny orgán prehodnocuje príjem žiadateľa sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, je imperatívom znamenajúcim povinnosť Centra právnej pomoci vziať na zreteľ príjem za celé posudzované obdobie. Postup žalovaného, ktorý popísal skutkové zistenia na základe vykonaných dôkazov, nenašiel svoj odraz v právnom posúdení veci, ktoré malo byť súčasťou rozhodnutia. Je evidentné, že príjem žalobcu v podstatnej časti skúmaného obdobia nedosiahol ani len približne hranicu materiálnej núdze; daná okolnosť ostala bez povšimnutia žalovaného a náležitého odôvodnenia neprihliadnutia na tento príjem. Žalovaný totiž zameril svoju pozornosť na tri vybrané mesiace, hoci zároveň vykonal dokazovanie aj za obdobie predchádzajúce označeným mesiacom. Z rozhodnutia tiež nevyplývajú úvahy správneho orgánu k jeho povinnosti prehodnocovať príjem žalobcu „každých 12 mesiacov“, čo potom znamená povinnosť podrobiť preverovaniu celé označené obdobie nasledujúce po rozhodnutí o poskytnutí bezplatnej právnej pomoci. Absencia odôvodnenia rozhodnutia v otázke, ktorá je pre rozhodnutie kľúčová, spôsobila nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, čo viedlo správny súd k jeho zrušeniu a vráteniu veci na ďalšie konania.

23. Vo vzťahu k právnemu názoru žalovaného formulovanému vo vyjadrení k podanej žalobe, z ktorého vyplýva možnosť postupu podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci aj pri zistení prekročenia hranice materiálnej núdze čo i len v jednom mesiaci, správny súd uvádza, že zohľadnenie príjmu v zmysle § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci ukladá správnomu orgánu povinnosť vyhodnotiť sociálnu situáciu žiadateľa komplexne tak, aby nedošlo k extrémnym situáciám v podobe napríklad priznania právnej pomoci osobe, ktorá by v čase podania žiadosti spĺňala podmienky materiálnej núdze a šesť mesiacov predtým by disponovala nadštandardným príjmom. Sociálna situácia žiadateľa totiž nie je obmedzená na okamžitý stav v čase podania žiadosti, ale obvykle vykazuje istú kontinuitu. Obdobný postup treba následne zvoliť aj pri skúmaní podmienok pre odňatie poskytovania právnej pomoci, keď právna úprava *expressis verbis* formuluje podmienku prehodnocovania pomerov oprávnenej osoby „každých 12 mesiacov“, čo znamená, že nemožno hodnotiť životnú úroveň dotknutej osoby za jeden, či niekoľko izolovaných mesiacov.

24. K otázke zrážok zo mzdy žalobcu a ich odpočítavaniu z príjmu na účely posudzovania materiálnej núdze žalobcu správny orgán vo vyjadrení k žalobe vhodne odkázal na iné súdne rozhodnutia, konkrétne Krajského súdu v Trenčíne.

25. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

26. Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je veľmi zjednodušene povedané rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu. Z uvedeného zároveň vyplýva, že pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď.

27. Z uvedeného vyplýva, že aj keď rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne, o ktorých sa zmienil žalovaný správny orgán nemajú charakter rozhodnutí najvyšších súdnych autorít (článok 2 ods. 2 CSP), z hľadiska právnej istoty správny súd nevidel dôvod akokoľvek sa odkloniť od tejto rozhodovacej činnosti, pri ktorej boli riešené obdobné právne otázky. Z uvedeného potom treba vyvodiť, že pokiaľ žalovaný neakceptoval požiadavku žalobcu na zohľadnenie jeho výdavkov v zmysle § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu, postupoval správne. Argumentácia žalobcu, že názor žalovaného je v tomto smere svojvoľný či formalistický, nemá opodstatnenie. Rovnako nemožno dôjsť k záveru, že by tu existovala medzera v zákone, ktorú treba vyplniť výkladom. „Zo zákona č.327/2005 Z. z. nevyplýva žalovanému povinnosť skúmať okrem príjmov ako takých aj výdavky žiadateľa, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. Existencia oprávnených pohľadávok voči žalobcovi, či už vyplývajúca zo zákona, alebo zo zmluvného vzťahu nie je dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu, resp.

na zníženie príjmu žalobcu pre účely posudzovania materiálnej núdze podľa zákona č. 327/2005 Z. z.. V tejto súvislosti správny súd poukazuje aj na znenie § 5 zákona č. 595/2003 Z. z., ktoré definuje príjmy zo závislej činnosti, medzi ktoré zaraďuje aj odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu. Pre príjmy zo závislej činnosti je spoločné, že sa jedná o majetkové plnenie, ktoré sa pripisuje k dobru zamestnanca, resp. odsúdeného. Nevyžaduje sa, aby s nimi zamestnanec reálne disponoval, nakoľko ide o aktívum, ktoré plynie od zamestnávateľa k zamestnancovi, u ktorého tak nastáva nárast majetkovej hodnoty bez potreby, aby išlo o disponibilnú časť jeho aktív“ (Krajský súd v Trenčíne, 11S/197/2019 zo dňa 24.11.2020). Správny súd na tomto mieste dodáva, že situácia, v ktorej sa žalobca ocitol vznikla v dôsledku jeho zavinenia a skutočnosť vykonávania trestu odňatia slobody je sankciou, s ktorou sa spájajú aj obmedzenia v podobe úhrady pohľadávok, na ktoré poukazuje paradoxne on sám ako na také, ktoré sú vykonávané bez jeho súhlasu.

28. K procesnej námietke neurčitosti či neúplnosti upovedomenia o začatí konania správny súd uvádza, že z upovedomenia je celkom zrejmé, aký podklad považoval správny orgán za relevantný pre začatie konania a aj jeho dôvody, ktoré sa následne aj prejavili v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Žalobca tak mal vytvorený priestor reagovať a vzniesť v administratívnom konaní námietky a argumenty, ktoré považoval pre rozhodnutie za kľúčové.

29. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, priznal voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu.

30. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (439, 440 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu, ktorá sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.